

naznačují, že na pilotních gymnáziích je reforma vnímána jako možnost pro uskutečnění širokého spektra změn vztahujících se k profilaci školy, k cílové orientaci vzdělávacích oblastí a oborů, k výběru a uspořádání vzdělávacích obsahů, k metodám a formám výuky. Zdá se, že dominantní je vnímání reformy jako příležitosti pro změny v oblasti výukových metod. Poukazovalo se také na problémy, např. že při zavádění reformy nejsou systémově koordinovány aktivity jednotlivých ministerských institucí. Jako by každá ze zúčastněných institucí (VÚP, ČŠI, CERMAT) disponovala jiným výkladem reformy a jejích cílů. Za zásadní byl považován problém nesouladu mezi znalostním pojetím katalogu maturitních požadavků a kompetenčním pojetím v rámcových vzdělávacích programech. Poukazovalo se také na problémy spojené s obtížnou uchopitelností vůdčích pojmů reformy (kurikulum, autonomie, klíčové kompetence), jejichž výklad může být poměrně široký. Možná právě proto není snadné dobrat se sdíleného porozumění tomu, o co zde jde především a jak k tomu směřovat. Literatura: Janík, T., Knecht, P., Najvar, P., Pavlas, T., Slavík, J., & Solnička, D. (2010). Kurikulární reforma na gymnáziích v rozhovorech s koordinátory pilotních a partnerských škol. Praha: VÚP.

Příspěvek představuje druhou fázi výzkumu kurikulární reformy na gymnáziích. V rovině teoretických východisek se výzkum opíral o rozlišení kurikulárních procesů a forem existence kurikula. Výzkumné otázky se v obecném pohledu týkaly implementace kurikulární reformy, konkrétně se soustředily do tří oblastí: akceptace kurikulární reformy, učitelovo pojetí kurikula, využití a účinky kurikula. Jako proměnná na pozadí byly zkoumány spokojenost se školstvím a gymnaziálním vzděláváním, obeznámenost s reformními záměry a s kurikulárními dokumenty, podpora kurikulární reformy. Výzkumný vzorek sestával z 1098 respondentů z 58 škol, použit byl dotazník vlastní konstrukce čítající kolem stovky položek. Výzkum přinesl tato hlavní zjištění – co se týče celkové akceptace reformy, největší podíl respondentů (55 %) zaujímá k reformě ambivalentní vztah – lze konstatovat, že vítají přínosy, avšak nepodceňují problémy. Na pilotních gymnáziích je akceptace reformy

vyšší než na nepilotních. Reformu akceptují více ženy než muži a výzkum ukázal, že na míru akceptace nemá vliv ani délka praxe respondenta ani jeho aprobace. Respondenti, kteří nejsou s reformou příliš obeznámeni, mají vyšší tendenci ji odmítat. Konkrétní aktivity spojené s tvorbou ŠVP jsou pokládány za vysoce problematické a vysoce pracné, současně jsou však hodnoceny jako vysoce smysluplné. Existuje různorodost v pojmání kurikula různými skupinami: nejkritičtější jsou respondenti „s převažujícím zaměřením na učivo“, o něco vstřícnější jsou respondenti „s převažujícím zaměřením na žáka“, reformu vítají respondenti „s převažujícím zaměřením na systém“. Očekávání týkající se využití a účinků kurikula (ŠVP) jsou omezená. Reforma je vnímána jako citlivý problém související s profesní a osobní identitou učitele – rozšiřování učitelské role o kurikulární činnosti mnohdy není akceptováno. Literatura: Janík, T., Janko, T., Knecht, P., Kubiátko, M., Najvar, P., Pavlas, T., Slavík, J., Solnička, D., & Vlčková, K. (2010). Kurikulární reforma na gymnáziích: výsledky dotazníkového šetření. Praha: VÚP.

Příspěvek představuje třetí fázi výzkumu kurikulární reformy na gymnáziích. V rovině teoretických východisek se výzkum opíral o rozlišení kurikulárních procesů a forem existence kurikula. Výzkumné otázky se týkaly „implementace RVP jako tvorby ŠVP“. Cílem případových studií bylo postihnout průběh tohoto kurikulárního procesu, zejména postihnout funkce kurikula v rovině práce s cíli a obsahy vzdělávání. Kromě toho byla pozornost věnována také kurikulárnímu plánování a řízení výuky i faktorům, které tvorbu (a částečně i realizaci) ŠVP ovlivňují. Oproti předchozím fázím výzkumu umožnily případové studie zaměřit se na tyto otázky na oborově specifické úrovni, tj. z perspektivy různých školních předmětů. Vznikla tak série desíti portrétů, které ukázaly na určité společné, transdisciplinární aspekty sledované problematiky. Pišová, M., Kostková, K., Janík, T. a kol. (2011). Kurikulární reforma na gymnáziích: případové studie tvorby kurikula. Praha: VÚP.

Micheala Pišová,
Klára Kostková,
Petr Vlček

Kurikulární reforma na gymnáziích: případové studie

Institut výzkumu školního vzdělávání PdF MU,
Katedra anglistiky
a amerikanistiky FF UPa,
Katedra tělesné výchovy
PdF MU

Petr Najvar,
Jan Slavík,
Kateřina Vlčková,
Milan Kubiátko,
Tomáš Pavlas,
Tomáš Janko

Kurikulární reforma na gymnáziích: dotazníkové šetření

Institut výzkumu školního vzdělávání PdF MU